

גיליון מס'

26

הדיין והדיינית

פסקי דין רבניים בנושאי משפחה

2011 The Law and its Decisor: Rabbinical Court Decisions in Family Matters

נישואין אזרחיים

בעלות גיור

כתובה

היתר לשאת אשה שניה

המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן
THE RUTH AND EMANUEL RACKMAN CENTER
FOR THE ADVANCEMENT OF THE STATUS OF WOMEN
הפקולטה למשפטים אוניברסיטת בר-אילן

יד לאישה

סיוע לנשים עגונות ומסורבות נט

ממוסדות אור תורה סטון

The Monica Dennis Goldberg
Legal Aid Center and Hotline

פרסום זה התאפשר הודות לתרומתם הנדיבה של עו"ד רומי תיגר (Q.C) ורעייתו אסתר מלונדון, אנגליה
This publication was made possible through the generous support of Mr. Romie Tager, QC, and his wife Esther, London, England

תוכן העניינים

- נישואין אזרחיים _____ 3
- בטלות גיור _____ 5
- כתובה _____ 7
- היתר לשאת אשה שניה _____ 10

דבר המערכת

ראשית, ברצוננו להפנות את קוראינו לשינוי פסקי דין חשובים שנתן לאחרונה אותו הרכב של ביה"ד בנתניה שנתן גם את פס"ד מס' 3 בגיליון שלפניכם. הראשון, אותו ניתן לראות כאן: <http://www.rbc.gov.il/judgements/docs/462.doc>, קובע באופן ברור כי "לא ניתן לקבל גם את הכתובה וגם את איזון המשאבים. מעולם לא עולה בדעתו של אדם שנושא אישה להתחייב לה בשני ערוצים ממוניים במקביל: גם בכתב-בה וגם במחצית מכל זכויות הממוניות לפי חוק איזון משאב-בים... הסיבה הנכונה לאי פסיקת כתובה בנוסף לקבלת זכויות ממוניות לפי חוק האיזון נובעת בראש ובראשונה מאומדנא ברורה לפיה אין בכוונתו של אף אדם "ללקות בכפליים", קרי, גם לשלם כתובה וגם לשלם מחצית מכל רכוש וזכויותיו".

פסה"ד השני <http://www.lawpubshop.co.il/?CategoryID=2> (66&ArticleID=3029) עוסק גם הוא במעמדו ההלכתי של חוק יחסי ממון, אלא שהוא עושה זאת בקשר לדיון בשאלת סמכות הדיון במזונות ורכוש בקשר לבני זוג שנישאו בנישואין אזרחיים. קביעתו של בית הדין לפיה יש לו סמכות לדון בנושאים אלה וכי פסיקתו של ביהמ"ש העליון בבג"ץ 2232/03 אינה מונעת ממנו את אפשרות הדיון בכך, כבר עוררה הדים ויש להניח שפס"ד זה אינו האחרון שיינתן בפרשה זו.

פס"ד זה מתייחס לכאורה בחיוב לעמדתו של הרב דיכובסקי לפיה ניתן לראות בנישואים אזרחיים של יהודים 'נישואי בני נח', דבר המאפשר פירוקם ללא גט (ראו 'הדין והדין' 5, מס' 3). אולם, הרכב זה מודה בפס"ד אחר (תקצירו מובא להלן, פס"ד מס' 3) כי: "בנישואין אזרחיים מנהג בתי הדין ליתן גט לחומרא (מלבד במקום עיגון שנהוג להקל)". אכן, שני פסקי הדין הראשונים המובאים בגיליון זה מלמדים אותנו עד כמה שרירה וקיימת הגישה לפיה אין לוותר על גט בנישואין אזרחיים. כדי להמחיש זאת נעזר בהמשך ההליכים של פס"ד מס' 2, החלטות אשר הגיעו אלינו לאחר חתימת הגיליון. מה-דיון שהתקיים ב-20.12.2010 עולה כי הבעל אמר: "אין סיכוי שאתן גט גם אם אשב יום אחד בכלא. כל עוד אני חי לא אתן גט. עדיף להתיר את הנישואין כדי שהאשה לא תהיה עגונה". תגובתו של בית הדין הייתה חד משמעית: "כאשר אנו אמורים להחליט בין שתי האפשרויות העומדות לפנינו, כפיה לגט או התרת נישואין, בית דין זה מעדיף את דרך הכפיה מחמת הנימוק הבא: לא מעטים הם הפוסקים הסוברים כי גם לנישואין אזרחיים יש תוקף הלכתי, בצורה כזו או אחרת. בתי הדין נקטו כי יש להסדיר גט פיטורין בנישואין אזרחיים... ואמנם, ידועה ההלכה כי במקום עיגון יש להתיר נישואין אזרחיים אף בלא גט, אולם לדעת בית הדין המצב שלפנינו אינו עדיין בבחינת 'מקום עיגון'. אכן, ביה"ד שלח את הגבר למאסר שהוא נסמך על הדעות לפיהן מאסר כיום אינו גורם לג'ט מעושה" וכעבור יומיים הסכים הגבר לתת את הגט.

קריאה מועילה,
ד"ר עמיחי רדזינר
עורך ראשי

הדין והדין

פסקי דין רבניים בנושאי משפחה

The Law and Its Decisor

Rabbinical Court Decisions in Family Matters

גיליון מס' 26 תשע"א, אדר א' פברואר 2011

מערכת הדין והדין

יו"ר המערכת: פרופ' רות הלפרין-קדרי, עו"ד סוזן וייס

עורך ראשי: ד"ר עמיחי רדזינר

עורכת: עו"ד בת-שבע שרמן-שני

חברי המערכת: עו"ד עדי שניט, עו"ד עדי רז,

עו"ד אסנת קרפלוס-גלעם

מנהלת ומפיקה: עו"ד עטרה קניגסברג

סגנית עורך: אילאיל קומיי

עיצוב וביצוע גרפי: הסטודיו של מיכל

כתובת המערכת:

המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן

הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן, רמת גן 52900

טל. 03-5318895, פקס. 03-7360499

E-mail: rackman.center@mail.biu.ac.il

www.lawf.biu.ac.il/rackmancenter

סימני הבאת פסקי הדין:

פסק דין מלא:

תקציר:

פסק הדין בחלקו:

ראשי תיבות:

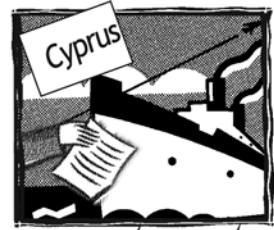
- בזה"ז - בזמן הזה
- בע"כ - בעל כורחו/ה
- ג"פ - גט פיטורין
- דמו"י - דת משה וישראל
- דר"ת - דרבינו תם
- זמ"ז - זה מזו
- חדר"ג - חרם דרבינו גרשום
- טו"ר - טוען/ת רבני/ת
- טו"מ - טענות ומענות
- כ"ש - כל שכן
- לכו"ע - לכולי עלמא
- לפי"ז - לפי זה
- עו"ס - עובד/ת
- סוציאלי/ת
- פו"ר - פריה ורביה
- פרש"י - פירוש רש"י
- צ"ב - צאן ברזל
- שאל"כ - שאם לא כן
- שכ"ו - שאר כסות ועונה
- שלו"ב - שלום בית
- חוק"ק - חופה וקידושין

אין במובא כאן משום תחליף לייעוץ משפטי

©

כל הזכויות שמורות

ISSN 1565-4176

נישואין אזרחיים

1. בית הדין מסרב לתת פסק דין להתרת נישואין אזרחיים למרות פירוד ממושך והחשש שגם צווי הגבלה לא יועילו.

בית הדין הרבני האזורי תל אביב:

הרב נחום פרובר - אב"ד

הרב שלום ביבי - דיין

הרב בנימין אטיאס - דיין

העובדות:

הצדדים נישאו בנישואין אזרחיים בבולגריה ביום 22.8.03 ולהם ילדה בת שלוש וחצי. הצדדים מתגוררים בנפרד כשנתיים וחצי. האשה טוענת כי עזבה את הבית עקב אלימות הבעל וכי לבעל שני ילדים מחברתו מחוץ לנישואין. הבעל חויב בגירושין, אך טוען כי חושש שלא יראה את בתם המשותפת לאחר הגירושין. ההליך בנושא הסדרי הראייה מתקיים בפני בית-המשפט לענייני משפחה. האשה תבעה להטיל על הבעל את ההגבלות הקבועות בחוק על מנת להביאו ליתן גט.

נפסק:

הצדדים נישאו זל"ז בנשואים אזרחיים בלבד בתאריך 22.8.2003. הצדדים נסעו מהארץ לבולגריה וערכו שם את הנישואים האזרחיים. לצדדים ילדה בגיל שלוש וחצי. הצדדים מתגוררים בנפרד כשנתיים וחצי. בתאריך ב' אלול תשס"ח (2.9.2009) ניתן פס"ד ע"י ביה"ד [בת' בעית האשה לגירושין] שבו חייב ביה"ד את הבעל בגירושין. בפס"ד הנ"ל מופיע כדלהלן:

"בדיון שהתקיים בנוכחות הצדדים וב"כ האשה חזרה האשה על תביעתה לגירושין וטענה שעזבה את הבית לפני כשנתיים עקב אלימות פיזית ומילולית של הבעל. ב"כ האשה הוסיפה שלבעל בן מחוץ לנישואין מחברה קודמת וכמו"כ נולדה לו לפני כחצי שנה בת נוספת מאותה חברה. הבעל טען לפני ביה"ד שמוכן להתגרש באופן מידי אלא חושש

שלא יראה את בתו המשותפת לאחר הגירושין, כמו"כ הודה הבעל שנולדה לו בת לפני חצי שנה מחוץ לנישואין מחברה קודמת. ביה"ד מבהיר בזה כדלהלן: הצדדים נשואים אזרחית בלבד, הצדדים בנפרד מזה כשנתיים. הבעל הודה שנו"דה לו בת מחוץ לנישואין לפני כחצי שנה. ההליך בנושא הסדרי ראייה אינו בסמכות ביה"ד ומתנהל בביהמ"ש לענייני משפחה וע"כ טענת הבעל בנושא הסדרי הראייה אינה מתקבלת. מכל הנ"ל לדעת ביה"ד יש להענות לתביעת האשה ולחייב את הבעל בגט. לאור הנ"ל פוסק ביה"ד כדלהלן: מחייבים את הבעל... לתת לאשתו... גט פיטורין כדמו"י."

בפועל הבעל מסרב לגרש את האשה. ב"כ האשה הגישה לביה"ד תביעה להטיל על הבעל את ההגבלות המופיעות בחוק ע"מ להביא את הבעל לתת גט פיטורין כדמו"י. בדיון שהתקיים ביום ט"ז אדר תשס"ט (12.3.2009) תבעה ב"כ האשה כי לאור זאת שהצדדים נשואים אזרחית בלבד מבקשת שביה"ד יבטל את נישואי הצדדים ללא גט פיטורין, ובאם ביה"ד לא יאות לבטל את הגירושין ללא גט פיטורין מבקשת שביה"ד יטיל על הבעל מאסר היות וזאת האפשרות היחידה שתביא את הבעל לציית לפס"ד ולתת גט פיטורין לאשה.

ביה"ד היתרה בבעל שאם לא יתן גט לאשה יוטלו עליו ההגבלות המופיעות בחוק. הבעל ענה לביה"ד שזה לא מעניין אותו והוא אף מוכן להיכנס לצינוק. ביה"ד מבהיר בזה כדלהלן: במקרה של פנינו הצדדים נשואים אזרחית בלבד. במקרה של נישואין אזרחיים נהגו בתי הדין להבדיל בין מקרה של מקום ע"י גון ובין מקרה שיש אפשרות להשיג גט מהבעל, דהיינו: במקום עיגון וכשאינו אפשרות להשיג גט מהבעל נהגו בתי הדין להפקיע את הנישואין אף ללא גט פיטורין, מאידך במקום שיש אפשרות להשיג גט מהבעל נהגו בתי הדין להצריך גט פיטורין ע"מ להתיר את קשר הנישואין שבין הצדדים.

יעוין אגרות משה חלק אה"ע א' סימן ע"ד שכתב לעניין נישואין אזרחיים בתוך התשובה "ולכן אף שבאם אפשר להשיג גט פיטורין מהראוי להחמיר... מ"מ באי אפשר להשיג גט ממנו שאין יודעין היכן הוא יש להתירה". כמו"כ כתב בסימן ע"ח וכשאפשר יש להצריך גט... וכמו שנוהגים אנחנו להצריך גט, אבל אם אי אפשר להשיג גט והיא עוגנה נראה שיש לסמוך... ולכן למעשה ישתדל כת"ר

למצא הבעל ולהשיג ממנו גט ואם אי אפשר להשיג גט מהבעל יש להתירה לעלמא בלא גט... באם שהאמת לאחר חקירה ודרישה גדולה שלא היו קידושי תורה אלא שניסת לו רק בערכאות של המדינה". ועיוין פס"ד רבניים כרך ט"ו עמודים 99-94 וכן בשו"ת יביע אומר חלק ו' אה"ע סימן א בהרחבה את השיטות המחמירות ואת השיטות המקילות בנוגע לנישואין אזרחיים.

במקרה שלפנינו הבעל נמצא לפנינו ועל כן יש לעשות כל טעדי ע"מ להשיג גט פיטורין. ביה"ד מוסיף ומבהיר בזה: לדעתנו ע"מ להביא את הבעל לנתינת גט יש אף לכפותו ע"י מאסר.

ואין לטעון מה התועלת ומה יועיל כפיית גט, הרי אם אנו חוששים [בנישואין אזרחיים] לקידושין, הגט יחשב לגט מעושה שלא כדין ואינו גט, אין הדברים כך וכפי שנבאר:

בספר אור גדול סימן ה אות י"א בד"ה וכתב כתב וז"ל: "וכעת ממש בא לידי ת' מהר"ח אור זרוע הנדפס מחדש ומצאתי שם עוד יסוד לכופ בכה"ג... ופסק דהוי מקח טעות לעניין דאין לה כתובה ואפילו הכי גיטא בעי מספק. וכתב ומיהו נראה דכפינן לה לקבל גט וכעין זה כתב הרב ר' מאיר מספרד זצ"ל אבל בספק אירוסין או בספק זיקה כפינן ליה למיתב גיטא או למיחלץ לאלתר דנהי דספיקא לאיסורא אבל לעגנה לאיתתא כי היכי דתינסב בע"כ למאן דלא ניחא לה בגויה ל"מ ספיקא ע"כ... דהא בקידשה בתם וכנס ובעל סתם מבואר בר"ן ובפוסקים דהוי ספק קידושין... וכיון דאינו אלא ספק א"כ מבואר דעת הר"ח אור זרוע ור"מ מספרד דכופין אותו וכ"ש דכופין אותה וכמ"ש בת' הר"ח הנ"ל להדיא" [יעוין פס"ד רבניים כרך א' עמוד 37].

דהיינו אף במקום שיש ספק קידושין וע"פ דין יש להצריך גט [ולא מקילים אף גט במקום עיגון]. הדין הוא שאם מסרב הבעל לגרש יש לכופ את הבעל בגט והגט שניתן דרך כפייה כשר ולא נחשב לגט מעושה שלא כדין, והטעם לכך, היות ובספק קידושין אין אפשרות לחייב את האשה להינשא לבעל אם אינה חפצה בו, ועל כן בודאי בנישואין אזרחיים שמקילים במקום עיגון לא מוטל על האשה להינשא לבעל אם אינה חפצה בו, ואם תובעת האשה להתגרש והבעל מסרב להתגרש, אם כפו את הבעל בגט, הגט כשר ולא נחשב לגט מעושה שלא כדין.

לאור הנ"ל ביה"ד פוסק כדלהלן:

מכח סמכותינו על פי חוק בתי דין רבניים (קיום פסקי דין של גירושין) התשנ"ה-1995, ביה"ד מטיל בזה על הבעל ... את ההגבלות המופיעות בסעיף 2 לחוק הנ"ל תת סעיפים: (1), (2), (3), (4), (5), (6).

מכח סמכותינו על פי חוק בתי דין רבניים (קיום פסקי דין של גירושין), התשנ"ה-1995, ביה"ד מטיל בזה על הבעל .. את ההגבלות המופיעות בסעיף 3(א) לחוק הנ"ל, דהיינו: ביה"ד נותן בזה צו הגבלה על הבעל... לכופו במאסר ע"מ שיציית לפס"ד שניתן בתאריך ב' אלול תשס"ח (2.9.2008) שבו חוייב הבעל לתת לאשתו... גט פיטורין כדמו"ל.

סעיף זה יכנס לתוקף החל מיום כ"ה ניסן תשס"ט (19.2.2009) וזאת ע"מ לאפשר לבעל לגרש את האשה מתוך הסכמה ללא מאסר.

תיק מספר: 031718711-68-1-1
ניתן ביום כ"ז אדר תשס"ט (22.3.2009)
הופיעו: עו"ד ענבר שנהב (לאשה)
האיש לא מיוצג.

פסק הדין דן גם בנושאים הבאים:
עילות גירושין, תנאים למתן הגט וצווי הגבלה.

2. בית הדין מסרב לתת פסק דין להתרת נישואין אזרחיים למרות סרבנות מתמשכת של הבעל והחשש שגם צווי הגבלה לא יועילו.

בית הדין הרבני האזורי חיפה:

הרב ישראל שחור - אב"ד
הרב דניאל אדרי - דיין
הרב יצחק אושינסקי - דיין

העובדות:

בני הזוג נישאו בנישואין אזרחיים. הבעל מסרב לתת גט עד למילוי דרישורי תיו השונות הנזכרות בגוף פסה"ד. להלן יובא פסה"ד הראשון במלואו ולאחריו תקציר של ההליכים הבאים.

נפסק:

בפנינו תביעת גירושין של האשה. הצדדים נשלחו לסידור גט, אולם במועד שנקבע לסידור הגט (בתאריך כ"ג אדר תש"ע) הבעל סרב לגרש את אשתו, עד לסיום ההליכים הרכושיים שביניהם המתנהלים בבית המשפט. כן הצהיר גם בדיון שנערך באותו יום בפני הרכב בית הדין המטפל (ע"פ דבריו בדיון, ההליכים הרכושיים בבית המשפט רק

החלו בזמן האחרון), בקשה כנ"ל הוגשה גם בכתב ע"י ב"כ הבעל בתאריך 8.3.10. האשה הגישה תגובתה באותו יום, והיא מתנגדת נחרצות לדחיית הגט. טרם מתן החלטה נפרט את העובדות בתיק זה.

הצדדים נישאו בנישואין אזרחיים בקפריסין בשנת 2003. לצדדים שני ילדים, ילידי 04, 07. נכון להיום, הצדדים פרודים כבר שנה ושלושה חודשים. תיק הגירושין של האשה נפתח בתאריך י"ד כסלו תש"ע 1.12.09. בכתב התביעה טוענת האשה (באמצעות ב"כ) על אלימות נפשית ופיזית. דיון ראשון התקיים בתאריך י"ח שבט תש"ע 2.2.10. האשה עומדת על תביעתה להתגרש, מספרת כי לפני כשנה הבעל הורחק מהבית עקב אירוע של אלימות כלפיה, ב"כ הבעל מכחיש אירוע אלימות. הבעל טען כי האשה כלאה אותו בבית והתקשרה למשטרה לאחר שהיא תקפה אותו. והוסיף הבעל: "אני הצעתי לה להתפייס והיא נחושה בדעתה. היא אמרה לי ללכת לחפש נשים אחרות, היא הייתה עם גברים אחרים, והיא הודתה לי בכך". כשנשאל מדוע לאחר כל זאת הוא חפץ באשה, השיב לבית הדין: "אני דואג לילדים". בית הדין הבהיר לבעל כי לא ניתן לקשור בין נושא הגירושין לנושא הילדים.

בהחלטתו באותו היום קבע בית הדין כי על הצדדים להתגרש, ויפה שעה אחת קודם. עוד נאמר כי שמורה לבעל ולב"כ הזכות להגיש כתב הגנה, אולם אין בכך כדי לעכב את ביצוע הגט. לאור האמור, בית הדין קובע כי הבעל חייב לגרש את אשתו. אין ספק כי הבעל אינו מעוניין באשתו, כפי העולה מהדיון הראשון שהתקיים, וכפי שהצהיר הבעל בפנינו בדיון האחרון. הבעל הרי טען בדיון ההוא כי אשתו הודתה בפניו שהיתה עם גברים אחרים, ודי בכך כדי לקבוע כי אין חפצו באשה זו. מטרתו של הבעל כיום היא להרוויח זמן, כדי לנסות לשפר את התנאים הממוניים אותם הוא מצפה לקבל בבית המשפט. לבעל לא איכפת לעגן את אשתו עוד זמן רב כדי להשיג את מטרתו זאת (שהרי כידוע הליכים רכושיים בבית המשפט אינם מסתיימים בתוך ימים, והרי רק עתה החלו), אולם בית הדין לא יתן ידו לכך.

וידוע דינו של רבנו ירוחם אודות בני זוג המורדים זה בזה, כאשר אין אחד רוצה בשני, ובכל זאת צד אחד מעגן את השני לשם נקמנות או לשם השגת מטרות חיצוניות. בכגון זה פסק כי הצד המעגן

חייב לגרש את השני, ובכך יש להורות גם במקרה זה, שהרי שם התנה זאת בפירוד של י"ב חודש, ובנידון דנן כבר חלפה לה תקופה ארוכה יותר של פירוד בין הצדדים.

לבית הדין אין ספק כי אין שום סיכוי להביא שלום בין הצדדים, ומשכך, יש להביא את הצדדים לגירושין בהקדם האפשרי, "ויפה שעת אחת קודם", כפי שכבר נכתב בהחלטה הנ"ל. הצדדים כבר פרודים שנה ושלושה חודשים, ואין שום סיבה להמשיך מצב זה אף יום אחד נוסף.

לכל הנ"ל יש לצרף את העובדה כי הצדדים אינם נשואים כדמו"ל, אלא רק בנישואין אזרחיים, וכבר ידועה הפסיקה המקובלת בשאלת חיוב גט (ואף כפיית גט) על בני זוג שהתקשרו בנישואין אזרחיים בלבד, שאין מניעה לחייבם בגט, ומובאים הדברים בפסקי דין רבניים. בנידון דידן צירפנו זאת רק לרווחא דמילתא, שהרי אף בלא זה ניתן לחייבו בגט, כאמור בתחילת הדברים.

מסקנה:

א. הבעל חייב לגרש את האשה.
ב. בעל המזכירות לזמן את הצדדים פעם נוספת לסידור גט.
ג. במידה והבעל יסרב לגרש את האשה, בית הדין ישקול הטלת צווי הגבלה על הבעל, בכפוף לפתיחת תיק מתאים.

תיק מספר: 038372306-21-1-1
ניתן ביום כ"ה אדר תש"ע (11.3.2010)

נפסק:

בתאריך י"ד אייר תש"ע (28.4.10) קרא ביה"ד לאשה לפתוח תיק להטלת צווי הגבלה. הבעל לא התייצב לדיון שהתקיים ב-א' אב תש"ע (12.7.10) וביה"ד קבע דיון נוסף אליו יובא הבעל בצו הבאה והטיל עליו ערבות. בדיון שהתקיים בכ"ז אלול תש"ע (6.9.10) הודיע שוב הבעל כי הוא אינו מוכן לתת את הגט עד למילוי דרישורי תיו. ביה"ד שאל את האשה האם פתחה תיק להטלת צווי הגבלה. האשה השיבה בשלילה ונימקה כי מדובר בנישואין אזרחיים. לדברי באת כוחה: "אני מבקשת לתת פסק דין בבקשה שלנו להתרת נישואין... הצדדים חיים בנפרד כמעט שנתיים. נישאו במכוון אזרחית כדי לא להירשם כנשואים". על כך עונה ביה"ד: "לדעת ביה"ד עדיין ניתן לסדר גט בין הצדדים ולא ללכת על מסלול

התרת נישואין. תפתחי תיק לצווי הג- בלה כולל מאסר". האשה מסכימה לכך למרות שהיא טוענת שזה לא יועיל. אכן תגובתו של הבעל היא: "אין לי בעיה לשבת בכלא".

בהחלטה שנתן ביה"ד (7.9.10) הוא קבע: "ביה"ד שמע את טענות ומענות הצדדים, ומחליט כי אין מקום לתת פסק דין לביטול הנישואין, ויש ללכת על מסלול של צווי הגבלה".

תיק מספר: 587922/4, תאריכי הדיונים מופיעים בגוף התקציר.

הערה: להמשך התיק ראו דבר המערכת.

פסק הדין דן גם בנושאים הבאים: עילות גירושין, תנאים למתן הגט וצווי הגבלה.

3. סידור גט לאחר נישואין אזרחיים מונע מהאשה להינשא לכהן (כאשר הכהן והאשה אשכנזים).

בית הדין הרבני האזורי נתניה:

הרב **מיכאל עמוס** - אב"ד
הרב **שניאור פרדס** - דיין
הרב **אריאל ינאי** - דיין

העובדות:

בני הזוג נישאו בקפריסין מבחירה והתגרשו בארץ כדמו". כעת רוצה הגרושה להינשא כדמו" לבן זוגה החדש, ממנו ילדה ילד, ואשר הינו כהן.

נפסק:

בית הדין פותח בבירור ארוך בדבר עצם הצורך בגט בנישואין אזרחיים. הוא מראה כיצד למרבית הדעות אין לנישואין כאלה תוקף וממילא אין צורך בהם בגט כדי להיפרד, ובמקרה בו לא ניתן גט יכולה האשה להינשא לכהן. "ואף שבבתי הדין הרבנים נוהגים לסדר גט בנשואים אזרחיים מ"מ זה נעשה רק לחומרא בעלמא שהרי כאשר לא ניתן לסדר גט כשלא מוצאים את הבעל הרי כל בתי הדין מתירים לה להנשא ולו היו חוששין לנשואים אזרחיים ודאי שלא היו מתירים אשת איש בלא גט".

הבעיה היא שבמקרה דנן כן סודר גט, ולכן יש לברר מה דינו של גט שסודר במקום בו לא נדרש מלכתחילה מסיבות שונות. בסוגיה זו יש מחלוקת ראשונית: מהרא"ש (בשו"ת שלו, כלל לה סימן יד) עולה שגם גט שסודר 'ליתר בטחון' הופך את האשה לגרושה לכל דבר. אולם

מהרשב"א (שו"ת, ח"א סימן תקנ) עולה בבירור שבמקרה כמו זה שלנו, "הוי גט שאין בו כלום" ואין מניעה להשיא את האשה לכהן.

עיון בספרות האחרונים מלמד שבע"ניין זה יש כנראה מחלוקת בין ר' יוסף קארו ובין הרמ"א, כלומר בין הפסיקה הספרדית, המתירה את האשה להינשא לכהן, ובין הפסיקה האשכנזית שאוסרת. שהרי כתב הרמ"א (אהע"ז, סימן ו סע' א): "ואפילו לא נתגרשה רק משום קול קידושין בעלמא, אף על פי שהוא ברור שאין ממש באותן קידושין ואין נותנין גט רק מכח חומרא בעלמא, אפילו הכי פסולה לכהונה".

על בסיס זה קובע בית הדין: "ולכן בני" דון דידן דאיירי בבני זוג אשכנזים, ודאי דיש לאסור להם להנשא וכדעת רמ"א".

תיק מספר: 293122/1

ניתן ביום י"ג במרחשון התשע"א

(21.10.2010)

הופיעו: עו"ד יהודית הוכהויזר (לאשה)

ועו"ד הראל כהן (לאיש)

הערה: לפסה"ד המלא ראו:

www.lawpubshop.co.il/?CategoryID=266&ArticleID=3059

צ"ו

4. בית הדין מחזיר לגירות את יהדותה שנשללה ממנה בשני בתי דין.

בית הדין הרבני האזורי תל אביב:

הרב **ניסים בן שמעון** - ראב"ד

הרב **זבדיה כהן** - דיין

הרב **אפרים כהן** - דיין

העובדות:

לאחר שבית הדין הרבני באשדוד קבע כי יהדותה של אשה שהתגיירה אינה בתוקף (ראו הדין והדיין 16, עמ' 10), קביעה שאושרה גם בבית הדין הגדול (www.rbc.gov.il/judgements/docs/172.doc), הוגשה עתירה לבג"ץ. בעתירה נטען שמשמעות קביעתם של בתי הדין היא שיש לפקפק בכשרותם של

אלפי גיורים שבוצעו בישראל. ביהמ"ש קבע שתחילה יש לפתור את מצוקתה של האשה במקרה דנן (כמו גם מקרה דומה של אחרת). הרב הראשי שלמה עמאר העביר את התיק דנן לבית הדין בתל-אביב שנתן את פסה"ד המובא בחלקו להלן.

נפסק:

דעת הרוב (הרב **בן שמעון**):

תיק זה הגיע אלינו לאחר שביה"ד הגדול החליט שיש לנהל הדיון בהרכב של ג', קבע נשיא ביה"ד הגדול כי הבירור יתקיים בפנינו...

טרם ניגש לברר הלכתית, ברצוני לציין מס' נקודות:

א. אני לא שופט בג"ץ אף לא חבר ב"ד הגדול ואפילו לא יועץ משפטי... אני וחבריי בתיק זה מכהנים כדיינים בב"ד ת"א לא בעיר אחרת אין אנו יושבים במגדל וצופים מלמעלה, אלא אנו לנים בעמק - בעומקה של הלכה שבאה בפנינו ואין בדעתנו להתפשט לאורך ולרוחב לכל עבר.

ב. אין אנו יושבים בתיק זה כדי לקבוע נהלים והלכות היאך לקבל גרים, תפ"קידנו מצטמצם אך ורק לקבוע ולהחליט האם הגיור שעברה המבקשת תופס הלכתית.

ג. כל בר בי רב העוסק בעניינים אלו יודע ומבין כי פעמים גם אם לכתחילה אין לקבל, אם עברו וקבלו אין לפסול. ועתה לבירור הלכתית. ברור לכל ונראה שאין חולק על כך, כי מי שמבקש לעבור הליך גיור ואין בדעתו לקיים כלל תורה ומצוות אין כל ערך לגיור זה גם אם עברו וקיבלוהו... ואפילו קיבל עליו כל המצוות חוץ מאחד המצוות שאינו מקבל, אין הגיור גיור, כן כתבו כל הפוסקים.

כאמור כאשר אנן סהדי וגלוי וידוע לכל שאין בכוונתו לקבל עליו עול תורה ומצוות גם בדיעבד אין הגיור גיור. הב"עיה היא להחליט ולקבוע בכל מקרה שאין יכולים לומר בוודאות "אנן סהדי" כאשר אכן בפיו אומר שהוא/היא מוכן/נה לקיים מצוות והתגיירו האם ובאיזה מקרה נוכל לפסול הגיור...

ברור ללא כל פקפוק כי אין אפשרות לפסול מעשיו של ב"ד מסוים באופן גורף ומוחץ, כי יתכן מאד שבעשרות מקרים לא נהג עפ"י דין ואילו מקרה זה שבפנינו נהג כדין וכשורה. הרי גם הודעת והנחית גדולי הדור לרשמי נישואין לא הייתה שלא לקבל גיורים הבאים

ממקומות מסוימים אלא הורו לבדוק ולעיין היטב בכל מקרה ומקרה. גדולי הדור אינם שולפים הודעות-החלטות ו/או פס"ד ללא בירור מעמיק. ידועה להם היטב ההלכה "אין מדמין בטרי-פוט" וכן מה ששינוי הוו מתונים בדין פי"הר"ע מברטנורא "שאם בא דין לפ-ניך פעם ושתיים ושלוש אל תאמר דין זה כבר בא לפני ושנית ושלישתי בו, אלא הוו מתונים כלומר ממתנינים קודם שתפסקו הדין".

עתה לנ"ד עלינו להחליט אם דין המ-בקשת כגירת לכל דבר או נחשבת לנ-כריה. משתי סיבות מבקשים לפוסלה: א. ביה"ד שבפניו עברה הליך הגיור הוא ביה"ד פסול ולכן כל הגיורים שעברו תחת ידו אינם גיורים; ב. אי קבלת מצוות.

אין בדעתי כלל וכלל להכנס לנושא האם ביה"ד נפסל בגלל הטענות שנכ-תבו בפסק הדין, מאחר וגם אם הייתי מקבל דעתם, בנ"ד שהגיור נעשה שנים רבות לפני שנעשו הדברים שבגינם מב-קשים לפסול את ביה"ד. אין שום פוסק אפילו לא בר בי רב דחד יומא שיפסול מעשיהם של ביה"ד שעשו כל חייהם בגלל שעתה נמצאו עושים מעשה שיש בו לפוסלם מלכהן כדנינים....

למרות זאת מותר וחובה לבדוק עניין קבלת מצוות, אם נתברר או אף חשש שהיה כאן הטעיית ביה"ד. אין לי ספק מה שכתב ידידינו הגר"א עטיה שליט"א ביה"ד אשדוד, שה-גיור אינו גיור ואינה זקוקה לגט דבר זה נכתב לאחר שכבר קיבלה גט ואין כל חשש איסור אשת איש. דאל"כ איך אפשר לקבל אחריות כזו להתיר אשת איש לעלמא!...

לדעתם של המנחת יצחק והדובר מיש-רים (שו"ת מנחת יצחק ח"א, סי' קכא-קכג), גם כאשר הגיור נעשה בפני א' וכוונתה לא לשם שמים, עם כל הריעור תות הגיע למסקנה שיש להחמיר משום חומרת א"א [=אשת איש], כדבריו כתבו רבים מהפוסקים אף המחמירים ביותר (לא מצד השקפה אלא מבחינת ההל-כה), חוששים בענין א"א להצריך גט, וקצר המצע להשתרע.

בנ"ד ששמרה שבתות בתחילה, מלו את הבן, אף ערכו לו פדיון הבן, לקחה את הילדים מרחק נסיעה 20 דקות כל יום כדי ללמוד בב"ס דתי ועוד דב-רים שאמרה, איך אפשר להחליט בק-לות כ"כ שאין הגיור גיור ואינה צריכה קבלת גט???

אף שבקונטרס "בטול גיור עקב חוסר כנות בקבלת המצוות" שכתב עו"ד הרב ש. יעקבי היועץ המשפטי לשיפוט רבני בעמוד 87 ציטט את המגדל צופים...: "הרב אקסלרוד חולק על דעת האחי-עזר ועוד פוסקים "לדעתי גם במקרה כזה אין כאן קבלת מצוות והגירות אינה גירות ונשאר נכרי לכל דבר". לדעתו של היושב במגדל צופים למרות שלדעת האחיעזר ועוד פוסקים אחרים יש לפ-חות חשש א"א הוא מחליט שהגיור בטל לגמרי ודינה כנכרית לכל דבר. לא מובן מנין העוז והאומץ לחלוק על גדולים וטובים ולהתיר אשת איש. ...

נותר לנו לברר ענין קבלת מצוות בנ"ד. כל העוסק בענין זה של גיור וקבלת מצוות יודע שישנם חילוקי דעות רבים בין הפוסקים עד אחרוני זמננו יש מח-מירים מאד ויש מקילים יותר, אולם מאחר וכפי שצינו כי אנו עוסקים בנדון דיעבד אם קבלת מצוות שקיבלה המב-קשת אכן תופס.

אנו מדגישים זאת פעם נוספת מאחר וכיום לצערנו כל פסק ופסק מתפרסם בקול רעש גדול, ובדרך כלל אין מפר-סמים הכל אלא את הקטע המעניין את המפרסם, כך שפעמים רבות דיעבד הופך לכתחילה והלכתחילה הופך לדיעבד.

לכן אנו מדגישים שוב כי בתיק זה עלינו להחליט בדיעבד על דבר שנעשה כבר. ידועים דברי האחיעזר והפירושים השונים שכמה מאחרוני זמננו מסבירים את דבריו עפ"י השקפתם, ואחרים דוחים דבריו בזלזול כאילו מדברים על חבר [שגם על חבר נאמר, יהי כבוד חבריך... לשבחם יאמר, שלא פסלו אותו ולא אסרו ללמוד בספריו]. לא להאמין למשמע אוזן. אחד העוסקים בעניני גיור "קובל" מה זאת עשה לנו האחיעזר בגללו רבים מקילים בקבלת גרים. המצב הופך לבלתי נסבל, מי שפוסק כאחיעזר נהפך להיות הכי-רע אחרע במקום שיהיה אחיטוב.

כמה מצער הדבר שהגענו למצב לא רק שזה פוסל דינו של זה, אלא זה פוסל דינו של זה. כאשר ת"ח-רב-ראש ישיבה גאון-גדול הדור שאינו הולך ב"תלם" אינו פוסק כמו הרב שהחליטו שהוא הוא הפוסק ואין עוד מלבדו, אינו נקרא רב אינו פוסק כל פסקיו בטלים לא רק הגיורים שמגייר. זאת ועוד מאיימים על מי שחושדים בו שעלול לפסוק לא כרצונם, להוסיף את שמו ברשימת השרופים.

אנחנו ב"ה חסינים ואין חוששים מהא"ש ומקיימים האמור "ואת האש זרה הלאה". כל מי שהאמת נר לפסקיו יודה שלדעתם של פוסקים רבים וטו-רים... גיורה של המבקשת תופס, ואינו יכול ואינו רשאי להתעלם מהם...

למדנו בבית אבא זצוק"ל ואצל רבותינו קדושים אשר בארץ המה ואשר עודם חיים עמנו היום לאורך ימים ושנים לכבד ולהוקיר גם מי שחולק עליך כי ע' פנים לתורה ומחלוקת התנאים ואמו-רים ואחריהם בכל הדורות וכולם ידעו לכבד זה את זה ולא נמנעו להנשא זל"ז גם כאשר המחלוקת בעניני עריות לא פסלו זה את זה, בגלל שפוסק לא כמו הרב שלי, מהעדה שלי, מה"זרם" אליו אני משתייך...

לבסוף ברצוני להתייחס לכתב העתירה שכתבו באי כח העותרת לביהמ"ש בג"צ בסעיף 26: "אם לא נאמר שתעודת הגיור מהווה סופיות הדין, יהפוך הגיור להיות כמו "טסט" למכוניות הדורש חידוש מידי שנה, בית הדין וגורמים אינטרסנטים אחרים, יוכלו לאיים על כל המתגייר בכל רגע נתון, שאם לא "יתנהג יפה" ייטלו ממנו את מעמדו כיהודי, קבלת עמדת המשיבים עשויה להביא לכך שיבא יום יישלחו בלשים שיבלשו אחר המתגייר ויבדקו האם הוא אוכל פירות רק בהכשר בד"צ העדה חרדית או "שארית ישראל", ואם הוא נוטל ידיו ומקדש על היין רק על פי שיעורו המחמיר של החזו"א ואינו מסתפק בשיעור המקובל של ר' חיים נאה".

אף שיש לי להעיר על כל סעיפי העתי-רה בחרתי להתייחס לסעיף האחרון, כי זה הזכיר לי את מעשה האלמנה שסיפר קרח לבני עדתו [מובא בילקוט פרשת קרח]...

אסביר הדברים ותחילה נדבר על "מכור-נית וטסט" בימים האחרונים התפרסמה הודעה מחברת מאזדה מאחר ונתגלה פגם ב..... על כל בעלי המכונית לבא עם המכונית לבדיקה... הרי המכונית עברה טסט כמה שנים מה פתאום לערוך בדיקה נוספת? אלא מאי, כאשר השאלה היא באופן הייצור ועולה חשש לפגם בייצור לא עוזר שום "טסט". בנ"ד אין השאלה אם כיום היא שומרת או אוכ-לת כשרות מסוימת. השאלה כאן היא בהליך הגיור אם נעשה כדן, ואם אכן היתה כאן הטעיית ביה"ד המגייר. זאת ועוד כשם שבמכונית אין משנה איך

כתובה

5. בחינת זכאותה של אשה עקרה לכתובתה.

בית הדין הרבני האזורי ירושלים:

הרב **אברהם כלב** - אב"ד
הרב **מרדכי טולידאנו** - דיין
הרב **מ. י. מאזוז** - דיין

העובדות:

הצדדים נישאו בגיל מבוגר - הבעל בן 43 ולו אלו נישואים ראשוניים והאשה בת 44 ולה אלו נישואים שניים, ללא ילדים. האשה עברה ניתוח לכריתת שתי השחלות, אף שאחת מהן לדעת הרופא המנתח הייתה תקינה ואילו בשנייה היה ספק ל"ציסטה". הבעל מבקש להתגרש מהאשה מאחר ולא יכולה ללדת ילדים. האשה מסכימה להתגרש אך דורשת כתובתה וטוענת כי הבעל עקר גם כן. הבעל טוען מנגד כי הניתוח היה ללא צורך ובכך פשעה האשה ואיבדה את כתובתה.

נפסק:

אחר שמיעת דברי הצדדים וב"כ ביה"ד נחלק לג' דעות: לדעה א. לפי הנראה גם לבעל יש בעיה להוליד בדרך טבעית ברם גם אם אין לו בעיה כיון שהתחתן וכתב לאשה כתובה, ודורש לגרש והיא מסכימה אם ישלם לה כתובתה, אין האשה חייבת להתגרש בלא כתובה. ומה שכתבו הסכם, שלא קיבל תוקף פסק דין, שלפי המקובל אין ההסכם נכנס לתוקף עד אשר יתגרשו, אין ההסכם מחייב וכל אחד מהצדדים רשאי לחזור בו מהסכמתו. אך כיון שלא מסתדרים ורוצה הבעל להתגרש והאשה מסכימה, עליהם להגיע להסכם בהקדם וכל אחד מביניהם יהיה גמיש כדי לסיים הקשר ביניהם. כאשר יגיעו להסכמה יקבע מועד לסידור הגט.

לדעה ב. הצדדים נישאו בגיל מבוגר, הבעל בן 43 - ולו אלו נישואין ראשוניים - האשה בת 44 ולה אלו נישואין שניים ללא ילדים. אין ספק שדעתם היתה

לקיים מצוות פרו'ר ולהביא ילדים דרך טיפולים, שכן להלכה לאחר גיל 40 אין אפשרות לטעון עקרות. האשה כרתה את 2 השחלות אף שהיו תקינות ורק באחת מהן היה ספק של "ציסטה" ולכן נכרתה כפי שכתב הרופא המנתח "שהשחלה השמאלית תקינה" ובזה שהיא אינה יכולה ללדת ומנעה מהבעל אפשרות לקיים מצוות פריה ורביה והיא גרמה בכך להפסיד כתובתה, וגרמה להריסת חיי המשפחה ביניהם ולא שייך לומר נסתחפה שדהו ומזליה גרם שברי כאן האשה פשעה בכך. גם טענתה שהבעל הינו עקר התבררה מחו"ד הרפואית שהמציא לפי סכום והמלצות שאינו עקר כלל. לפיכך על האשה לקבל גט מבעלה בהקדם ואיבדה את כתובתה. יש לקבוע מועד לסידור גט ולהזמין נמוקים מצורפים.

לדעה ג. מאחר ואלו נישואין שניים והבעל לא קיים פ"ו יש להמליץ לגירושין אלא שנושא הכתובה הוא אבן הנגף. לדברי הבעל אינה זכאית לכתובה שהיא פשעה כשדלבריו הניתוח היה ללא צורך, ולדברי האשה כבר קודם לנישואין אמרה לשדכנית שאינה יכולה ללדת והבעל עכ"ז הסכים באמירה שאם ירצה השם יתן לנו ילדים. ואם כי זה לא סיבה להמשיך את הנישואין מ"מ עוד לא הוכח שלא מגיע לה כתובה וניתן לברר אם אכן היתה איזה פשיעה ולזמן את הרופא. אי לכך עליהם לנהל מו"מ במגמה להגיע להסדר ויקבע מועד להגשתו, ובאם לא יוגש יקבע המועד להמשך הוכחות כאשר יש לזמן את השדכנית ואת הרופא המטפל.

סיכום רוב דעות ביה"ד, שעל הצדדים להגיע להסכם, אם לא יגיעו להסכם ואחד הצדדים יבקש מועד לדיון, יקבע מועד ויוזמן אליו הרופא שטיפל באשה לעדות והרופא שטיפל בבעל.

תיק מספר: 054963111-21-1
ניתן ביום כ"ד שבט תשס"ט (18.2.2009).
הופיעו: עו"ד ישראל דור (לאשה)
וטו"ר יעקב קלמן (לאיש)

פסק הדין דן גם בנושא עילות גירושין.

6. חיוב כתובה בהיעדר עילת גירושין מוכחת וכשמצבו הכלכלי של הבעל ירוד.

בית הדין הרבני האזורי טבריה:

הרב **אוריאל לביא** - אב"ד

נמצא שיש פגם רציני בייצור, אם דרך אגב במהלך צביעת או שטיפת המכונית, או כשמכונית עברה בדיקה יסודית, בכל מקרה שיש חשש לפגם חייבים לבדוק. כמו"כ בענין גיור כאשר מופיע גר או גיורת לביה"ד לצורך כל שהוא לקבל מסמך או אישור מסוים, וכ"ש אם באה להתגרש וביה"ד צריך לתת לה תעודת גירושין ומעשה ב"ד, בו נרשם כי יכולה להינשא לאחר, אם מתברר, או אף אם נראה לו שהיתה הטעיית ביה"ד המגיייר חובה עליו להתריע ולהודיע על כך, ואם אמור יאמר איני מתערב במה שהיה אלא אעשה את תפקידי במתן גט ומע" שה ב"ד מבלי להתייחס לעבר, דיין זה עושה מלאכת ה' רמיה ומועל בתפקידו. לכן אין ולא צריכה להיות כל טענה או טרענה על הגר"א עטיה שליט"א על עצם החלטתו.

לאור האמור ולאחר שמיעת דברי המבקשת ובעלה {לשעבר} ועיון בכל החומר שבתיק כולל פרוטוקולים מביה"ד באשדוד וביה"ד הגדול, הגענו למסקנה דלהלן: לדעת פוסקים רבים נוסף על האחיזתו, הגיור של המבקשת תופס הלכתית הלכך דין המבקשת כדין גיורת לכל דבר.

דעת המיעוט (הרב זבדיה כהן):

א. בפנינו תיק בו הוטל עלינו בירור עובדתי בגין גיור זה.
ב. בית הדין קיים מספר ישיבות בהן לדעתי המבקשת לא הצליחה להביא בפנינו תשתית ראיתית מספקת שיש בה כדי להוכיח את שמירת עיקרי הדת על ידה מיד לאחר הגיור. אני מוצא לנכון לציין כי בקשת בית הדין להמציא עדים נוספים נענתה בשלילה על ידי המבקשת וב"כ.
ג. לאור זאת אין בידי לאשר גיור זה ולא לפסלו.

לאור האמור הגענו למסקנה כי אין לבטל גיורה של המבקשת, ודינה כדין גיורת לכל דבר.

תיק מספר: 369472/1
ניתן ביום כ"ג באלול התש"ע (02.09.2010)
הופיעו: עו"ד סוזן וייס (מרכז צדק לנשים),
עו"ד אביעד הכהן (לאשה)

הרב חיים בזק – דיין
הרב יעזר אריאל – דיין

העובדות:

הצדדים התגרשו תוך שהאשה שומרת על זכותה לקבלת מלוא כתובתה, שע"מדה על סך של 150,000 ש"ח. הבעל טען שהאשה מאוסה עליו אך נקבע שטענתו אינה נשענת על בסיס מוצק, אשר היה בו כדי להקים עילת גירושין, ולמרות זאת התגרשו הצדדים. זאת, כשהבעל יודע שזכות האשה לכתובתה לא נשללה.

נפסק:

ביה"ד בהחלטתו מתאריך י' טבת תש"ע (27/12/2009), אפשר לנתבע להציג את עמדתו בנושא הכתובה. ב"כ הנתבע תבע כדלהלן:

היתה לבעל עילה לבקשת הגט, ועילתו לא נשללה ע"י ביה"ד. סכום הכתובה גבוה ומופרך בהתאם ליכולתו של הבעל.

לחילופין, הבעל מסכים שביה"ד יקבע סכום ריאלי כפיצוי על עגמת הנפש שהבעל גרם לאשה.

לאחר עיון בטענות הצדדים אנו פוסקים לחייב את הנתבע בסכום הכתובה המלא, בסך 150 אלף ש"ח, מהנימוקים הבאים:

בפסק דין שניתן בתאריך ד' אייר תשס"ט קבענו את זכותה העקרונית של האשה לעכב את הגט עד לתשלום הכתובה. ביה"ד נימק את פסק דינו, משום שלא נמצא באשה מום מוכח המהווה עילה לכפות עליה גירושין. ביה"ד בהחלטתו הנ"ל לא התעלם מטענת הבעל שהוא מאס בה, אבל קבענו שטענתו אינה נשענת על בסיס עובדתי מוצק, שמכוחו היה ניתן לכפות גט על האשה. הבעל התגרש לאחר שניתן פסק הדין הנ"ל, ולפיכך ידע שזכותה של האשה לכתובה במלואה לא נשללה, ועל דעת כן התגרש. לכן תשלום הכתובה במלואה מוטל עליו באופן עקרוני.

באשר לגובה הסכום בהתאם ליכולתו של הבעל, סכום הכתובה אמנם גבוה ביחס ליכולתו של הבעל, אבל אינו בלתי ניתן להשגה. בשעת הנישואין הבעל ידע את מצבו הכלכלי, ואעפ"כ, על יסוד החיבה שהיתה לו לאשה היה מוכן להתחייב בסכום הנ"ל.

לפני הגירושין ביה"ד ניסה לפשר בין הצדדים, הן ביחס לגובה הסכום, והן ביחס לחלוקת התשלומים לטווח ארוך,

ללא הצלחה. יתכן שהיום לאחר פסק הדין יש מקום למו"מ בין באי כח הצדדים לפחות על חלוקת התשלומים לטווח הארוך. במידה שהמו"מ יכשל, והתביעה תעבור להוצאה לפועל, חלוקת התשלומים תקבע בהוצל"פ.

תיק מספר: 1-64-028858249
ניתן ביום כ"ה שבט תש"ע (9.2.2010).
הופיעו: עו"ד טלי רונן (לאשה)
ועו"ד רן ארזק (לאיש)

פסק הדין דן גם בנושא עילות גירושין.

7. הקטנת חיוב הכתובה כאשר הגירושין התרחשו בסמוך לנישואין

בית הדין הרבני האזורי חיפה:

הרב ישראל שחור – אב"ד

הרב דניאל אדרי – דיין

הרב יצחק אושינסקי – דיין

העובדות:

הצדדים נישאו לאחר היכרות קצרה. כחודשיים לאחר הנישואין, כשהאשה בהריון, הגיש הבעל תביעת גירושין והצדדים התגרשו כארבעה חודשים לאחר שנישאו, תוך השארת נושא הכתובה להכרעת בית הדין על פי שיקול דעתו. לטענת האשה התנהגות הבעל היא שגרמה לגירושי הצדדים וכן יש בידו האמצעים הכלכליים לתשלום מלוא כתובתה שעומדת על 500,000 ש"ח. לטענת הבעל האשה השפילה אותו. הבעל מכחיש את טענות האלימות וטוען שאינו בעלים של רכוש שנטען שבבעלותו. כן טוען הבעל, שדרישת כתובה בגין נישואין קצרים כל כך היא בבחינת סחטנות.

נפסק:

בפנינו תביעת כתובה של האשה. הכתובה על סך 500,000 ש"ח. הצדדים נישאו בתאריך 23.2.09. תביעת הגירושין (תביעה כרוכה) נפתחה ע"י הבעל בתאריך י"ז אייר תשס"ט 11.5.09. הצדדים כבר התגרשו בתאריך ט' תמוז תשס"ט 1.7.09. האשה ילדה לאחר הגט. כיום חובקת בת בגיל כמה חודשים... בדיון בתביעת הגירושין שהתקיים בתאריך ו' תמוז תשס"ט 28.6.09 האשה מסכימה להתגרש אך עומדת על זכותה לכתובה, הבעל כופר בזכותה לכתובה. ב"כ האשה מסכים כי הגט יבוצע לאלתר וקביעת גובה סך

הפיצוי בגין הכתובה (במידה שיימצא שאין עילה להפסידה כתובתה) יקבע ע"פ שיקול דעת בית הדין. גם ב"כ הבעל נתנה הסכמתה לכך (אך טענה שלא מגיע לה פיצוי). הצדדים קבלו בקניין את הנ"ל וחתמו על כך.

תיק כתובה נפתח ע"י האשה בתאריך ט"ו תמוז תשס"ט 7.7.09. בכתב התביעה מצויין כי הנתבע עובד ב... והינו בעל השתכרות מכובדת. האשה אינה עובדת. לטענתה, האשה גילתה (עוד קודם החתונה) כי הבעל מעשן סמים וצורך אלכוהול. בעת הגשת התביעה האשה היתה בחודש חמישי להריונה. דיון בתביעת הכתובה התקיים בתאריך ג' חשוון תש"ע 21.10.09. התובעת דורשת כתובתה. הנתבע טוען כי היא זאת שהכשילה את הנישואין בכך שהעלילה עליו עלילות שקר בגינן הוא נעצר. הנישואין היו קצרים וכן ההיכרות לפני הנישואין היתה קצרה. הנתבע וב"כ מכחישים את טענות האלימות שטוענת האשה כלפי הנתבע. טוענים שהאשה התנהגה בצורה משפילה כלפי הנתבע. התובעת טוענת כי היא נישאה בגיל צעיר, 21, ובסך הכל רצתה להקים בית. לאחר החתונה הכל השתנה. טוענת כי הבעל בקש ממנה לעשות הפלה. היא לא הסכימה לכך. בהתאם להחלטת בית הדין, הגיש כל צד סיכומים בכתב.

סיכומי התובעת התקבלו בתאריך 17.3.10. בסיכומיה (באמצעות בא כוחה) טוענת כי היא עשתה כל שביכולתה על מנת לשמור על קשר הנישואין, כולל פניה לאיש מקצוע שייסייע לה בכך. טוענת כי הנתבע היה אליים כלפיה בתקופת הנישואין ובאחת מהפעמים אף סטר בפניה. לאור אלימותו נאלצה לפנות למשטרה בהגשת תלונה. כן טוענת כי הנתבע בקש מאמו לפנות אליה כדי לשכנעה להפיל את עובריה. בנסיבות אלו הם התגרשו, שעה שהיתה בחודש החמישי להריונה. מסכמת את דבריה בכך שהתנהגות הנתבע, היא זו שגרמה לשבר בחיי הנישואין. בסיכומיה טוענת כי סך הכתובה הינה סביר. לאור השתכרותו של הנתבע כ' על סך 10,000 ש"ח נטו. עוד טוענת כי לנתבע דירה בבעלותו (אותה רכש מהוריו), והוא משלשל לכיסו דמי שכירות חודשיים בסך 1800 ש"ח לחודש. לטענתה כושר השתכרותו ואמצעיו הנ"ל יש בהם כדי להוכיח טענתה כי הנתבע יכול לעמוד בסכום הכתובה עליו התחייב.

סיכומי הנתבע התקבלו בתאריך 8.4.10.

בסיכומיו (באמצעות באת כוחו) מכחיש את טענות האלימות שמייחסת לו התובעת. לטענתו הגירושין בוצעו ע"פ תכתיב של האשה. כופר בחיובו לכתובה, וכתוב (סעיף 34): "יש לפטרו מתשלום הכתובה או חלק ממנה". לטענתו, דרישת כתובה בעבור נישואי בזק של חודשיים מעידה על סחטנות מצד האשה, וניסיון להתעשר שלא כדין. באשר לדירה המוזכרת בסיכומי התובעת, טוען כי מדובר בדירת הוריו ולא בדירתו הוא. מצהיר כי הוא מוכן להיבדק במכונת אמת לאימות טענותיו. מצרף לסיכומיו דו"ח משטרה המעיד על כך שנסגר תיק החקירה שכנגדו (תיק באשמת איומים ותקיפה) מחוסר ראיות מספיקות. בית הדין עבר בעיון על סיכומי הצדדים. כאמור, בית הדין הוסמך ע"י הצדדים להוציא החלטתו ע"פ שיקול דעתו. כאשר בית הדין מפעיל שיקול דעת רחב, נלקחים בחשבון כל נסיבות התיק, כולל הדיונים שנערכו עם הצדדים, סיכומי הצדדים ושאר החומר שבתיק. לאחר העיון בכל הנ"ל קובע בית הדין כי אין בכל טענות הבעל כדי לשלול מהאשה את זכאותה לכתובה. אולם אין לחייב את הבעל במלוא סך הכתובה. בית הדין קובע כי על הבעל לשלם לאשה סך 100,000 ש"ח כפיצוי בגין כתובתה. הנתבע רשאי לבחור האם לשלם הסך הנ"ל בתשלום מיידי חד פעמי או לפרוס זאת בתשלומים. אם יבחר באפשרות השנייה, בית הדין מחליט כי באפשרותו לפרוע את הסך הנ"ל בסך 500 תשלומים שווים. בני 2000 ש"ח כל אחד, כאשר התשלום הראשון יתבצע לאלתר, וכך מידי חודש בחודשו.

תיק מספר: 1-64-301723219
ניתן ביום א' אייר תש"ע (15.4.10)
הופיעו: עו"ד גיא אופיר ועו"ד לימור ברזילי-וולפוביץ (לאשה)
ועו"ד שרין סולן (לאיש)

פסק דין זה דן גם בנושא עליות גירושין.

8. חיוב כתובה וקיזוז הוצאות רפואיות ממנה; חיוב כתובה במקרה של טענת מר"דה.

בית הדין הרבני האזורי חיפה:

הרב **יצחק שמואל גמזו** – אב"ד
הרב **מיכאל בלייכר** – דיין
הרב **מאיר קאהן** – דיין

בית הדין הרבני הגדול:

הרב **בנימין בארי** – אב"ד
הרב **ציון אלגרבל** – דיין
הרב **ציון בוארון** – דיין

העובדות:

הבעל הגיש תביעת גירושין בה טען כי האשה מורדת וכן טען ל"מקח טעות" בגלל מום של ציסטה בשחלה שמקורה עוד מלפני הנישואין שהאשה לא גילתה לו אודותיו. בנוסף טען הבעל כי מגיע לו שליש מן הפיצויים בהם זכתה האשה כתוצאה מטיפול רשלני שקיבלה; טען לכספים שהוציאה ממנו האשה במרמה (כספים בחשבון המשותף, תכולת בית, רכב ותשלומי מזונות שלטענתו הוצאו ממנו במרמה שכן האשה לא גילתה את הכנסותיה האמיתיות); טען שהאשה הגישה כנגדו תלונות שווא במשטרה. האשה הגישה תביעה לתשלום כתובה בסך 300,000 ש"ח. הצדדים התגרשו ובית-הדין קבע שידונו בכתובה לאחר הגירושין.

נפסק:

בבית הדין האזורי: ... בסיכומו של דבר אי אפשר לתת לבעל שליש כפשוטו מהפיצוי כי הפיצוי יתכן שהוא בחלקו על הצער, מאידך יש להניח שהיו לבעל הוצאות רפואיות ישירות ועקיפות גדולות כתוצאה ממצב הרפואי של האשה, דהיינו תשלום ריפוי המגיע לבעל.

אי לכך יש לקבוע על דרך הפשרה שיש לקזז מסכום הכתובה סך של 30,000 ש"ח.

ומה שטוענת האשה של פי חוק לא מגיע לבעל חלק בפיצוי על נזקי גוף אין לקבל טענה זו שהרי את הכתובה היא תובעת מכוח ההלכה ואינה יכולה לא-חוז את החבל בשני הקצוות ולהתכחש לזכויותיו ע"פ ההלכה.

בבית הדין הגדול:

הערעור נסב על פסק דינו של ביה"ד האזורי בחיפה שחייב את הבעל בדמי כתובת אשתו. ב"כ הבעל טען שהאשה היתה מורדת, וטען כי מכל התנהלותה של האשה, וכן מאשמות השוא (לטענתו) שהטיחה בבעל אפשר להסיק שהיא לא רצתה בו ומורדת כמורדת. לאחר שמיעת הדברים ולאחר עיון בחומר שבתיק, קובע ביה"ד שיש לדחות את הערעור.

לא הובאה הוכחה של ממש לטענה שהיא היתה מורדת. האשה מעולם לא אמרה שאינה רוצה בבעלה. העובדה שהגישה תלונות נגדו אינה יכולה לשמש הוכחה לכך, וזאת משני טעמים:

לא הוכח שהיתה התנכלות שקרית כנגדו. גם אם תלונותיה לא התקבלו אין זה מוכיח שהן היו תלונות שוא.

גם אם נניח שהיו אלה התנכלויות של שקר אין להוכיח מהן שהיא מורדת. יתכן שהם נבעו מתגובה של כעס על מעשי הבעל. בסופו של דבר האשם העיקרי בהרס הנישואין הוא הבעל שפתח את תיק הגירושין, ואין לראות במעשיה גם אם יוכח שלא היו מוצדקים הוכחה שהיא מורדת.

גם אין לראות בתלונותיה מעשה של "עוברת על דת" ומכוח זה להפסידה כתובתה שהרי אין לנו הוכחה שהן היו תלונות שוא וכמו שכתבנו לעיל. גם אם היה מוכח שמדובר בתלונות שוא עדיין אין להפסידה כתובתה, שהרי עוברת על דת צריכה התראה ולא ידוע לנו על התראה. ואין לומר שבנידון דין לא צריכה התראה כי ידוע לכל שאסור לעשות כך שהרי ברמ"א סי' קט"ו ס"ד מביא בשם הגהות מיימון "שגזמה לבעלה שרצו" נה לשכור עליו כותים להרגו אם יעשה לה דבר מיקרי עוברת על דת" ואולם אעפ"כ כתב שצריכה התראה וכמו שמ"בא הפ"ת שם סקי"ז ועיי"ש בפ"ת בשם הנו"ב שהוציאה עליו קול שמזנה עם זכרים צריכה התראה תחילה, ואפי' אם נחלק שאינו דומה איום או הוצאת קול למעשה של תלונה, שמא הורתה התר לעצמה לעשות כך כתגובה על מעשיו, ובמצב כזה של הוראת היתר בודאי צריכה התראה.

סכומו של דבר: לא הוכח מעולם שהיא מורדת, אדרבה האשה מצהירה כל הזמן שהיא רוצה בשלו"ב ואיך אפשר לקבוע קביעה היורדת לנבכי הלב שאע"פ שהיא אומרת שהיא רוצה שלו"ב היא בעצם אינה רוצה. ויש להוסיף דבר נוסף. גם אם היה מוכח שהיא מורדת, לא הפ"סידה כתובתה, כי ברור שהיא מוגדרת כמורדת של בעינא ליה ומצערנא ליה, ולא כמורדת של מאיס עלי, שהרי היא תובעת את כתובתה, והרי כמורדת של בעינא ליה ומצערנא ליה יש סדר של התראות להחיל עליה דין מורדת והס"דר הזה מעב ומבואר בשו"ע סי' ע"ז על יסוד הגמ' בכתובות ס"ג, וכאן לא נעשה דבר כסדר הזה, וא"כ אפ' אם יוכח

שהיא היתה מורדת אין בכך כדי להפ-
סידה כתובתה.

באזורי: תיק מספר 1-64-3242
ניתן ביום כ"ב אדר תש"ע (8.3.2010)
הופיעו: עו"ד שלומית סטרוגנו (לאשה)
ועו"ד לילך שלג (לאיש)
בגדול: תיק מספר 813078/1
ניתן ביום ז' אב תש"ע (18.7.10)
הופיעו: עו"ד שלומית סטרוגנו (לאשה)
וטו"ר אברהם גלובנצ'ץ (לאיש)

**פסק דין זה דן גם בנושא עילות גירושין.
למדור זה ראו גם פס"ד מס' 9**

*היתר נישואין
אשה שניה*

9. תביעת בעל להיתר נישואין במקרה
בו חויבה האשה בגט והיא דורשת
כתובתה.

בית הדין הרבני האזורי ירושלים:

הרב **אברהם שינפלד** - אב"ד
הרב **אליהו אברג'יל** - דיין
הרב **מרדכי טולידאנו** - דיין

העובדות:

העובדות מתוארות בפסה"ד. האשה
חויבה בגט, אך מסרבת לקבלו. הבעל
תובע היתר נישואין. האשה דורשת
כתובתה, אך לא הגישה תביעה בעניין,
חרף אורכה שביקשה וקיבלה לצורך
העניין. בנוסף, טענה פעמים מספר כי
רצונה בשלום בית, אך גם בעניין זה לא
עשתה דבר.

הבעל טען כי האשה מסרבת לקבל
גיטה, מאחר והיא מקבלת חלק מקצבת
הנכות של הבעל מדי חודש.

נפסק:

דעת הרוב:

הצדדים נשואים כתשע שנים ולהם שני
ילדים משותפים. לשני הצדדים אלו
נישואין שנים, ולכל אחד מהם ילדים

מנישואיו הקודמים. מתדיינים בתביעת
הבעל להיתר נישואין. הצדדים חיים
בנפרד למעלה משנתיים, והתדיינו בפני
ביה"ד הרבני בעבר ובפני ביהמ"ש, אשר
אף הוציא צו הרחקה כנגד האשה, ומסר
את שני הילדים למשמורת האב.

בעבר התדיינו הצדדים בתביעת הבעל
לגירושין, וביום ג' בתמוז תשס"ט
(25.6.09) פסק ביה"ד (בהרכבו בקודם)
כי על האשה לקבל גט מבעלה בהקדם,
ואם לא תקבל ידון ביה"ד בהטלת סנ"י
קציות. על פסק הדין לא הוגש ערעור,
והוא חלוט. אלא שלמרות זאת האשה
מסרבת לקבל את הגט. בדיון שהת-
קיים ביום ח כסלו תש"ע (25.11.09)
ביקשה ב"כ האשה שהות של 20 יום
להגיש תביעה לקבלת הכתובה. אלא
שעד היום לא הוגשה כל תביעה מטעם
האשה בעניין זה. האשה גם לא הגישה
שום תביעה לשלום בית. בהחלטה מיום
ח בכסלו תש"ע הבהיר ביה"ד כי לא
יחזור לדון במה שכבר דן ופסק ביה"ד
בעבר, וכל צד רשאי להגיש תביעות רק
בנושאים שלא נידונו. בעקבות כך הגיש
הבעל את תביעתו הנוכחית להיתר נ-
ישואין.

בדיון שהתקיים ביום כה אייר תש"ע
(9.5.10) טענה ב"כ הבעל כי האשה
מסרבת לקבל את הגט, משום שהיא
מקבלת סך 1,000 ש"ח מקיצבת הנכות
של הבעל בכל חודש. האשה חזרה על
טענתה שהיא רוצה שלום בית, אולם
בפועל התברר שלא עשתה דבר למען
זה והיא למעשה מחכה "שהבעל ישבר"
כפי שהתבטאה בדיון. עוד טענה שהיא
רוצה את הכתובה, אבל אפילו לא ידעה
לומר מה הסכום שכתוב בה.

גם התנהלות האשה מלמדת על נתק
מוחלט מן הבעל ולא על נסיון לפיוס
עמו. ברוב הפעמים שהוזמנה לביה"ד
לא הופיעה אלא לאחר שהוצא כנגדה
צו הבאה (חמישה במספר). גם בדיון
בביהמ"ש לא ידעה לרסן את עצמה,
דיברה בבוטות כלפי ביהמ"ש ועזבה
את האולם ללא קבלת רשות. לשכת
הרווחה אף שקלה להוציא את הילדים
ממשמורת ההורים בגלל הזנחת האם.
עד אשר הם הוצאו ממשמורתה והוע-
ברו לאב.

לאור האמור, אין ספק שצודק הבעל
בבקשתו להיתר נישואין. וראה פסק
דין של ביה"ד הגדול (פד"ר חלק ז, עמ'
111) ודברי הגר"ח פלאגי ז"ל (חיים
ושלום, חלק ב סימן קיב) שהובאו שם
וז"ל: "אלא שבדרך כלל אני אומר כל

שנראה לביה"ד שהיה זמן הרבה נפרדים
ואין להם תקנה, אדרבא צריך השתדלות
הרבה להפרידם זמ"ז ולתת גט... פעמים
שהאיש רוצה לגרש והאשה אינה רוצה
וכדי להינקם מהאיש מעכבים הדבר
שלא לשם שמים, עתידים ליתן את
הדין... והנני נותן קיצבה לדבר הזה אם
יארע איזה מחלוקת בין איש לאשתו
וכבר נילאו לתווק השלום ואין להם
תקנה ימתינו עד זמן ח"י חדשים, ואם
בינם לשמים נראה לבי"ד שלא יש תקוה
לשום שלום ביניהם, יפרידו הזוג ולכופם
לתת גט עד שיאמרו רוצה אני" עכ"ל.
ידועים גם דברי רבינו ירוחם בשם רבו
(נתיב כג חלק שמיני), שכאשר שני בני
הזוג אינם רוצים אחד את השני, טהבעל
מסרב לתת גט, כופין אותו לגרש.
והאשה מפסידה את תוספת הכתובה
וכל מה שנתן לה משלו, "דאדעתא
למשקל ולמיפק לא יהיב לה" (וראה
פד"ר חלק ו, עמ' 13) וכן כתב הגר"ח
אלגאזי ז"ל ב'נתיבות משפט', בשם
תשובת הרשב"א.

ובכגון זה ששניהם מורדים אחד על
השני אין אנו צריכים להכרזה והתראה
הנעשים במורדת, כמו שביאר ביה"ד
הגדול את דבריהם בפד"ר ח עמ' 5-323
וז"ל:

"וע"כ נראה לומר דההבדל הוא בזה,
במקום שהאשה היא המורדת בבעלה
והבעל רוצה באשתו, הרי כל ההכרזות
והתראות שנאמרו במורדת, וכל התקנות
הללו לא באו אלא ללחוץ עליה שתמלך
בדעתה ותשוב לחיי שלום עם בעלה,
ולכן אם הבעל מגרשה בטרם נגמרו כל
הפעולות הללו חייב לשלם לה כתובה
ותוס' כתובה, מה שאין כן במקרה וגם
הבעל לא רוצה בה הרי אין מקום לת-
קנה זו וממילא קם דינא שמכיון שהיא
לא רוצה אותו, הרי אדעתא למשקל ול-
מיפק לא יהיב לה תוספת כתובה".

וכשם שהבעל אינו יכול לעגן את
אשתו, כך אין האשה יכולה לעגן את
הבעל, וקשה עיגונא דגברא מעיגונא
דאיתתא. ולכן יש לחייב את האשה
בגירושין. ואם אינה רוצה כופין אותה
להתגרש, או מתירין לו לשאת אשה
אחרת על אשתו. ובפתחי תשובה, אה"ע
סימן א', ס"ק יז כתב בשם שו"ת מנחת
עני, סימן נ, שמסתימת לשון הרמ"א
משמע, "אף שאומרת שתקבל הגט אחר
שנה או שנתיים כל שאינה רוצה לקבל
הגט עכשיו, מתירין לו". וכן כתב בשו"ת
שם אריה, אה"ע, סימן ח' לענין שעיגון
של שנה נחשב עיגון והביא כמה הוכחות

לדבריו. כלומר, שאפילו עיגון של שנה נחשב עיגון שיש להתיר בגללו לבעל לשאת אשה אחרת. קל וחומר כאשר האשה גורמת עיגון של כמה שנים.

דעת המיעוט:

הם אמנם גרים בפירוד ולא איתדר להו ולצדדים אלו נישואין שניים, אין לכבול את הנישואין ויש להפרידם בגט, אולם לעניין הכתובה, היות ולדברי האשה עזבה את הבית באמתלא שלבעל מחלת עצבים ונוטל כדורים, והיתה נענית להזמנתו לבוא אחר המקוה וכך התנהלו במשך זמן, וכשהוצע לבעל פולגראף לא הסכים ועקב כך המשיך הפירוד הרי אין להגדיר מצבם כמרידה הדינית, ולא עוד הרי גם אם היה בעבר והבעל הוציא צו הרחקה והאשה ביקשה לחזור והבעל אינו מעונין הרי שלא ניתן לה ההזד- מנות להוכיח בבית מגורים משותף. גם העדות שהיתה בפנינו לא העידו עדות שתמנע ממנה זכויות כתובה, גם לא היה התראה שתפסיד כתובתה, והאשה דרשה כתובתה במועד האחרון, הרי שגם אם לא הגישה תביעה מוסדרת בענין, אין בזה למנוע ממנה זכות כתובתה, אי לכך, יש לקבוע מועד לדיון לזי- רוז הגט, במקביל להורות לאשה להציג כתובתה ובמידה והבעל מוכן לשלם כתובתה והאשה תסרב, כי אז לפסוק היתר נישואין.

לפיכך אנו פוסקים ברוב דעות:

האשה... חייבת לקבל גט מבעלה... כמו שפסק ביה"ד בהרכבו הקודם, והיא אינה יכולה להתנות קבלת הגט בתנאים כספיים כל שהם. לאשה אין שום זכויות בדירת העמידר בה גר הבעל עם הילדים. הבעל פטור מלשלם לאשה את תוספת הכתובה.

קובעים מועד לסידור הגט בין הצדדים ליום כ"ה סיון תש"ע (7.6.2010) שעה 9.00.

אם האשה לא תופיע למועד סידור הגט ו/או תסרב לקבל את הגט במועד הראשון שיקבע על ידי ביה"ד, רשאי הבעל להשליש את הגט בביה"ד וסכום עיקר הכתובה, והוא יהיה פטור ממזונות האשה ומכל החיובים כלפיה, וביה"ד יחליט באותו יום על היתר נישואין.

תיק מספר: 056015019-12-1

ניתן ביום כ"ו אייר תש"ע (10.5.2010).

הופיעו: עו"ד עינת גריכטר (לאיש)

האשה לא מיוצגת

פסק דין זה מתאים גם למדור כתובה.
פסק הדין דן גם בנושאים הבאים: רכוש ועילות גירושין.

10. הטלת חיוב בפיצוי על בעל שהשיג לעצמו היתר נישואין תוך עקיפת בתי הדין בארץ.

בית הדין הרבני האזורי תל אביב:

הרב חיים שלמה שאנן – אב"ד

הרב מרדכי בר אור – דיין

הרב שלמה שטסמן – דיין

העובדות:

האשה פנתה לביה"ד לקבלת סעד בשל העובדה שבעלה הפר הוראות של בתי הדין האזוריים ובית הדין הגדול. מדור בר היה בתביעות גירושין של הבעל, רב חשוב, בהן נפסק כי אין חובה על האשה להתגרש. כתוצאה מכך, השיג הבעל היתר נישואין מבי"ד באנגליה, אשר לא שמע את האשה. בתי הדין בארץ, כמו גם גדולי תורה נוספים, התרו בבעל שאסור לו להסתמך על ההיתר המפור- קפק שקיבל, אולם הוא כן נשא אשה שנייה בחו"ל.

נפסק:

... התנהלותו של הבעל אשר רמס את החלטות בית הדין הנה חמורה ביותר. היעלה על הדעת שאדם שניהל הליכים משפטיים במשך שנים בפני בית הדין הרבני האזורי ובפני בית הדין הרבני הגדול, ושפסיקת בית הדין הרבני הגדול אינה "נושאת חן בעיניו" יעבור למסלול חילופי, ירמוס את החלטת בית הדין הרבני הגדול, וישא אשה על אשתו בה- שתמך על היתר נישואין מפוקפק? היע- לה על הדעת שכך תנהג אישיות רבנית וציבורית נכבדה!?

לפנינו תביעת האשה לפסיקת בית הדין שהבעל מחויב לגרש את האשה אותה נשא בניגוד לדין.

על פי דין המציאות בה נשוי הבעל לשת נשים אסורה, בלתי נסבלת וחייבת תי- קון מיידית. כך פסק הרמ"א (אבן העזר סימן א' סעיף י') שאדם שעבר ונשא ב' נשים כופין אותו לגרש אחת מהן. גם לפי דברי הגאון בעל ה"נודע ביהודה" (תניינא סימן צ') הבעל מחוייב לגרש את אחת מנשותיו. הפוסקים ביארו שעליו לגרש את אשתו השניה אלא אם כן הראשונה תקבל את גיטה ברצון (ח"מ שם ס"ק י"ח, ב"ש שם ס"ק כ"ד).

במקרה אשר לפנינו ישנה חומרא יתרה שכן הבעל הותרה על ידי בתי הדין לבל ישא אשה שניה על אשתו ולא שעה לאזהרתם (עיין ב"ש סימן י"ב ס"ק ב').

ביה"ד השקיע שעות רבות ומאמצים רבים ולאחר מו"מ ארוך נאותה האשה לקבל גט כאשר הוסכם על הצדדים שהאשה תקבל פיצוי הוגן שסכומו יהיה בין מאה אלף דולר למאה וחמישים אלף דולר. שני הצדדים הסכימו שהגט יסודר באופן מיידית ושבענין סכום הפיצוי יח- ליט ביה"ד לאחר סידור הגט לפי שיקול דעתו. כמו כן הסכימו הצדדים שביה"ד יחליט בענין סדרי התשלומים.

בימים האחרונים שקל ביה"ד את גובה הפיצוי אותו צריך הבעל לשלם לידי האשה. ביה"ד רשם לפניו שהבעל מוכן לשלם מאה אלף דולר. ביה"ד לקח בחשבון את חיוב הבעל במזונות עבר ע"פ פסיקת ביה"ד הגדול. סכום מזונות אותו אמור היה הבעל לשלם עשוי היה לעמוד לבדו על מאה אלף דולר. כמו כן ביה"ד לקח בחשבון שמאחר שהאשה אינה חייבת להתגרש הבעל חייב במזונותיה לכל ימי חייה. ביה"ד גם הביא בחשבון את הצער והביזוי אשר גרם הבעל לאשה בפעולות הנפסדות אותן עשה בכדי להשיג היתר נישואין מופרך ומפוקפק.

לאחר שיקול דעת מחליט בית הדין שעל הבעל לשלם לידי האשה פיצוי בסך של 130 אלף דולר בשוויים בש"ח. שליש מסכום הפיצוי ישולם מיידית כאשר היתרה תשולם בתשלומים למשך שנתיים. להבטחת תשלום היתרה הבעל יפקיד צ'קים דחויים ובנוסף ימציא ארבעה ערבים וכן שיעבוד נכס. לחילופין, רשאי הבעל לסילוק חובו לשלם 125 אלף דולר בשוויים בש"ח בתשלום אחד מיידית. כמו כן על הבעל להחזיר לידי האשה חפצים אישיים ומטלטלין של האשה שנשארו בידו. הפיצוי אותו ישלם הבעל יהווה סילוק לכלל תביעותיה של האשה...

תיק מספר: 050011303-64-11

ניתן ביום ד' שבט תש"ע (19.1.2010)

הופיעו: טו"ר אברהם גולובניץ (לאשה)

ועו"ד ישראל מגדל (לאיש)

הערה: לפסה"ד המלא ראו: www.daat.

ac.il/daat/psk/psk.asp?id=375

פסק הדין דן גם בנושאים הבאים:

מזונות וסדרי דין.

המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן

THE RUTH AND EMANUEL RACKMAN CENTER FOR THE ADVANCEMENT OF THE STATUS OF WOMEN

המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן בפקולטה למשפטים שבאוניברסיטת בר-אילן הוקם מתוך רצון להשפיע על מעמד האשה בחברה הישראלית באמצעות קידום ידע ומחקר ודרך פעילות מעשית וישומית.

פעולות המרכז:

המרכז עורך ומפרסם מחקרים וניירות עמדה בנושאים הנוגעים לנשים בישראל ומעמדן, מפרסם פסקי דין רבניים, ועוסק במעקב חקיקה שוטף ובייזום וקידום חקיקה בענייני נשים. המרכז גם מממן תוכניות לימודים שונות באוניברסיטה הקשורות לנושאי נשים ולקידומן.

כמו כן אוסף המרכז ומעבד מידע ונתונים מכל תחומי החיים של נשים בישראל, עורך כנסים בתחום דיני המשפחה וביניהם הכנס השנתי לענייני נשים, משפחה ומשפט בישראל, ומקיים פרויקט העצמה לנשים בעלות עסקים קטנים פעילים. המרכז תומך ושותף פעיל במאבק למען העגונות ומסורבות הגט בין היתר באמצעות פעילות ב"עיקר" – הקואליציה הבינלאומית לזכויות העגונה ומסורבת הגט.

במסגרת מעורבותו בחברה הישראלית ותרומתו לה מממן המרכז את ייצוג המשפטי של נשים בבית הדין הרבני ובבית המשפט לענייני משפחה. הסיוע המשפטי מתבצע במסגרת קורס קליני לסיוע משפטי בפקולטה למשפטים, הכולל לימוד תיאורטי ועבודה מעשית בליווי התיקים המשפטיים.

כתובת המרכז: המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן
הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן רמת-גן 52900
טל: 03-5318895 פקס: 03-7360499
E-mail: rackman.center@mail.biu.ac.il
www.lawf.biu.ac.il/rackmancenter

יד לאישה

ארגון יד לאישה הוקם במטרה לסייע בפתרון בעיית העגונות ומסורבות הגט בישראל. הארגון פועל בדרכים משפטיות ועוזר לנשים המבקשות להתגרש מבעליהן בבית הדין הרבני. בארגון עובדות טוענות בית דין מוסמכות ע"י משרד הדתות להופיע בבית הדין הרבני, אשר תפקידן לייעץ לאשה וליידע אותה על זכויותיה, לייצגה בבית הדין הרבני, לתמוך בה וללוותה במערכת הבירוקרטית עד למתן הגט. הארגון מעסיק גם עורכות דין המגישות תביעות תקדימיות בתחום מסורבות הגט והעגונות, כולל תביעות נזיקין נגד הבעל הסרבן והמסייעים לו.

בנוסף ניתן ייעוץ משפטי חינם בתחום דיני המשפחה לכל פונה נזקקת. הסיוע המשפטי בבית הדין ובבית המשפט ניתן בתשלום סימלי. בנוסף לפעולותיו בבתי הדין ובבתי המשפט, הארגון מעורב במספר פרויקטים מחקרניים, חקיקתיים וחברתיים, שמטרתם להביא לפתרון כולל לבעיות העגונות ומסורבות הגט.

ממוסדות אור תורה סטון
The Monica Dennis Goldberg
Legal Aid Center and Hotline

סניף תל-אביב: רח' שילה 7 תל-אביב 64688

טל. 03-6951899/902

פקס. 03-6956022

אתר אינטרנט: www.yadlaisha.org.il

כתובת אי-מייל: yadlaisha@yadlaisha.org.il

מס' חינוך בכל הארץ: טל. 1-800-200-380

סניף ירושלים: רח' פייר קניג 33, תלפיות, ירושלים

טל. 02-6710876/743

פקס. 02-6728901